

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita
accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum
notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum
Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 160. Vtrum Angeli possint simul cognoscere omnia, quæ possunt
cognoscere successiuè.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

tur præmissæ, & inferitur conclusio, vt explicatum est num. 15.

19. Ad 3. Sicut idem mobile potest moveri motu vno totali constante ex pluribus partialibus motibus, qui habeant plures terminos ordinatos, ita vt prius perueniat ad terminos intermedios, quam ad vltimum terminum: sic idem intellectus potest simul habere plures veluti partiales cognitiones constituentes vnam cognitionem totalem, & cognoscere plura obiecta partialia ordinata, ac constituenta vnum obiectum totale. Disparitas inter motum, & intellectionem est, quod cum motus sit ens successiuum, constituitur ex pluribus partialibus motibus, qui non possunt simul esse in mobili. At intellectio cum sit permanens, constare potest ex pluribus partialibus intellectionibus simul existentibus in intellectu.

20. Ad 4. Iam num. 31. & sequentibus explicatum est, quid sit plura cognosci per modum vnius.

QVÆSTIO CLX.

Virum Angeli possint simul cognoscere omnia, quæ possunt cognoscere successiuè?

1. **V**idetur vera sententia Gregorij, qui in 2. distinct. 11. quæst. 1. sequens Aureolum eadem distinct. quæst. 3. artic. 3. docet posse angelum simul considerare omnia, quorum habet species, ac eadem perfectione cognoscere, ac cum illa considerat seorsim, & successiuè, licet non semper, & necessario illa consideret, & cognoscat: primò enim S. August. lib. 4. de Gen. ad litt. cap. 32. dicit. *Secundum potentiam spiritualem mentis angelicæ, cuncta, quæ voluerit, simul notitia facillima comprehendentem*; & cap. 33. dicit: *Omnia simul mens Angelica potest, quæ singillatim per ordinem connexarum causarum sermo distinguit*: ergo.

2. Secundò angelus quot simul habet species, tot illis speciebus adæquatos actus potest simul producere; sed habet omnes species simul: ergo potest producere actus adæquatos omnibus suis speciebus; sed cum cognoscit successiuè, producit actus simul adæquatos speciebus, quibus vtitur; ergo omnes actus, quos potest producere seorsim, potest etiam producere simul.

3. Tertiò videtur vera sententia Durandi, qui in 2. distinct. 3. quæst. 8. docet angelum non solum posse omnia simul intelligere, quorum habet species, sed etiam necessariò, ac semper illa intelligere cognitione speciebus adæquata. Angelus enim, cum sit intellectus perfectus, ab initio, & semper debet habere totam suam naturalem perfectionem: sed vt semper habeat totam naturalem perfectionem sui intellectus, sicut semper habet omnes suas species, sic semper debet habere

omnes intellectiones adæquatas suis speciebus: ergo.

4. Respondeo contra duas relatas opiniones Durandi, & Gregorij posse ex Sancto Thoma hac quæst. 38. artic. 1. & 2. desumi duas conclusiones. Prima contra Durandum habetur artic. 1. per illa verba, quibus loquens de Angelo, dicit. *Non enim omnia, quæ naturaliter cognitione cognoscit, simul actu considerat*. Secunda contra Gregorium habetur artic. 2. vbi dicit: *ea verò cognitione, quæ cognoscunt res per species innatas, omnia illa simul possunt intelligere, quæ vna specie cognoscuntur, non autem quæ diuersis*: ergo ex Sancto Thoma Angeli neque actu considerant omnia, quæ naturaliter possunt considerare, nec possunt simul cognoscere omnia, quæ possunt seorsim, & successiuè cognoscere. Sanctum Thomam sequuntur communiter Theologi in 2. distinct. 3. nimirum Sanctus Bonaventura, Richardus, Ægidius, Scotus, Capreolus, Henricus quodlib. 5. quæst. 15. Caietanus, & ceteri moderni in commen. artic. 1. quæst. 58. nec non Suarez lib. 2. de Angelis, cap. 34. num. 5. & seq. Vasquez 1. par. disput. 221. cap. 3. & alij.

5. Probatur hæc communis sententia, quod nimirum angeli non possint simul perfectè cognoscere omnia, quæ possunt seorsim, & successiuè perfectè cognoscere. Nam intellectus habens finitam vim cognoscitiuam, plura potest perfectè cognoscere seorsim, quam simul: sed angeli habent finitam vim cognoscitiuam: ergo plura possunt naturaliter cognoscere seorsim, & successiuè, quam simul, ac proinde naturaliter non possunt simul perfectè cognoscere ea omnia, quæ possunt seorsim, & successiuè: ex. gr. si vnus Angelus possit seorsim, & successiuè comprehendere centum Angelos inferiores, non poterit simul comprehendere. Probatur maior: nam quæ non sunt immensa, sed debent occupare locum finitum, plura loca possunt occupare seorsim, quam simul, ideoque Angeli ex. gr. seorsim, ac successiuè possunt naturaliter occupare omnia loca mundi, & omnia spacia imaginaria, at non possunt simul occupare omnia loca mundi, & omnia spacia imaginaria. Ex proportionali ratione possunt seorsim, & successiuè durare per totam æternitatem à parte post, sed non possunt simul durare per totam æternitatem à parte post, ac sola diuina duratio, quia est infinita, est interminabilis vitæ tota simul, & perfecta possessio, vt dictum est quæst. 20. ergo proportionaliter Angeli, quia habent finitam vim cognoscitiuam, plura possunt perfectè, & comprehensiuè cognoscere seorsim, quæ non possunt simul.

6. Confirmatur: nam virtus, quæ non possit se extendere ad plura seorsim, quam simul, eo ipso est nimis limitata: ex. gr. si angelus, quia non potest simul occupare omnia loca mundi, non posset illa seorsim, & successiuè occupare, haberet virtutem nimis limitatam: similiter quia si non potest durare simul

simul omnibus annis à parte post, non posset successiue durare per totam æternitatem à parte post, haberet virtutem durandi nimis limitatam; sed virtus intellectiua Angeli non debet esse magis limitata in genere virtutis intellectiue, quam sit limitata virtus occupandi loca, & tempora: ergo virtus intellectiua Angeli non debet illa solum posse perfecte cognoscere seorsim, quæ potest simul.

7. Confirmatur secundo; nam virtus adæquans minorem cognoscibilitatem, non sequitur, quod adæquet maiorem cognoscibilitatem: sed maior est cognoscibilitas plurium simul, quam singulorum seorsim: ergo virtus adæquans cognoscibilitatem plurium seorsim, ac proinde potens illa seorsim perfecte cognoscere, non sequitur, quod adæquet cognoscibilitatem illorum simul, ac quod possit illa simul perfecte cognoscere. Probatur minor: nam cognoscibilitas rei est ipsa eius entitas, & perfectio; sed totum est perfectius, & maius singulis partibus seorsim acceptis: ergo cognoscibilitas totius est maior cognoscibilitate singulorum partium seorsim acceptarum: sed plura simul habent rationem totius respectu singulorum seorsim: ergo &c.

8. Obijcit Gregorius apud Suarez citato cap. 34. lib. 2. de Angelis num. 2. Si Petrus, concurrente vno homine, potest trahere pondus centum librarum, concurrentibus cum æqualibus viribus decem alijs hominibus, poterit trahere pondus decuplo maius, hoc est mille librarum; concurrentibus alijs centum, poterit trahere pondus centuplo maius, hoc est decem mille librarum &c. ergo si intellectus Angeli, concurrente vna specie, potest comprehendere vnum obiectum, concurrentibus concursu proportionaliter æquali decem speciebus, poterit comprehendere decem obiecta, concurrentibus centum, poterit comprehendere centum obiecta; ergo concurrentibus omnibus speciebus, quas habet, poterit simul comprehendere omnia obiecta, ac proinde omnia obiecta, quæ seorsim perfecte potest cognoscere, concurrentibus seorsim singulis speciebus, potest simul cognoscere, concurrentibus simul omnibus speciebus, quas habet. Causa enim partialis per easdem vires eo potest producere maiorem effectum, quo plures cum illa concurrunt causæ partiales.

9. Respondeo, transeat antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia cum plures causæ partiales concurrunt ad effectum virtutibus partialibus eiusdem rationis, proportionaliter, ac multiplicantur tales causæ, augetur virtus eiusdem rationis, & augetur effectus: sed plures homines trahentes pondus concurrunt ad talem tractionem per virtutem eiusdem rationis; ergo proportionaliter, ac multiplicantur homines, augetur virtus, & effectus, qui debet sequi, ac proinde si decem homines trahunt centum libras, centum homines trahunt pondus centies maius, hoc est mil-

le libras. At cum duæ causæ partiales concurrunt ad effectum virtutibus partialibus diuersæ rationis, vt effectus proportionaliter augetur, non sufficit, vt augetur virtus vniuerationis, sed debet proportionaliter augeri vtrique virtus; sed ad cognitionem concurrunt partialiter intellectus, & species intelligibilis, tanquam virtutes diuersæ rationis; sis quidem intellectus concurrat vitaliter, species non vitaliter: ergo vt proportionaliter augeri possit effectus, vtrique virtus debet proportionaliter augeri: sed concurrentibus pluribus speciebus, non augetur virtus vitalis intellectus: ergo non est mirum, quod intellectus, qui concurrente vna specie, potest cognoscere perfecte, & comprehensiuè vnum obiectum, concurrentibus pluribus, vel omnibus speciebus, non eo ipso possit simul comprehendere plura, vel omnia obiecta, cum cognoscibilitas plurium, vel omnium est maior virtute cognoscitiua vitali intellectus. Propositio igitur illa: *causa partialis eo potest producere maiorem effectum, quo plures cum illa concurrunt causæ partiales*, distinguenda est, ac concedenda, cum causæ partiales sunt eiusdem rationis, neganda, cum sunt diuersæ rationis, vt explicatum est.

10. Opponi potest secundo: ex dictis supra quæst. 132. num. 13. Angelus supremus non solum potest comprehendere seorsim singula entia naturalia in mundo existentia, sed etiam potest vnico actu comprehendere mundum, & totam vniuersitatem entium naturalium, ac proinde omnia entia naturalia simul; ergo.

Respondeo, quod vt ibi dictum est, solus Angelus supremus potest simul, & vnico actu comprehendere mundum, & omnes eius partes naturales, nimirum omnia entia naturalia existentia, cum habeat virtutem cognoscitiuam adæquatam cognoscibilitati naturali mundi; alij Angeli inferiores supremo habent virtutem cognoscitiuam minorem cognoscibilitate mundi, ideoque non possunt simul perfecte cognoscere omnes partes mundi, quas possunt seorsim perfecte cognoscere, quod sufficit ad hoc, vt sit vera nostra conclusio. Adde, quod Angelus supremus cognoscit etiam multa possibilia, quæ simul non potest cognoscere ita perfecte, sicut seorsim, & successiue.

11. Ad 1. S. August. lib. 4. de Gen. ad litt. cap. 32. dicens, quod Angelus, *cuncta, quæ voluerit, simul notitia facillima comprehendit*, non asserit, quod Angelus cuncta, quæ potest seorsim, & successiue intelligere, cum voluerit, simul notitia facillima comprehendit, sed comparat intellectum Angelicum humano, ac docet, quod cuncta, præsertim inuisibilia Dei, quæ nos homines per discursum paulatim, & mora temporis intelligimus, quia corpore, quod corrumpitur, animam aggrauante, ex sensibilibus paulatim procedimus ad intelligibilia, & ab effectibus ad causas, non sine difficultate, labore, ac defatigatione, angeli

geli, cum corporibus careant, absque discursu simul, ac sine vlla difficultate comprehendunt. Quod hic sit sensus S. Augustini, patet ex iis, quæ paulò post subdit, dicens. *Mens itaque humana prius hæc, quæ facta sunt, per sensus corporis experitur, eorumque notitiam pro infirmitatis humana modulo capit, & deinde quarit eorum causas, si quo modo possit ad eas pervenire, principaliter, atque incommutabiliter manentes in Verbo Dei, & sic invisibilia eius per ea, quæ facta sunt, intellectu conspiciere. Quod quanta celeritate, ac difficultate agat, & quanta temporis mora propter corpus corruptibile, quod aggravat animam, etiam quæ sententissimo studio rapitur, ut instanter, ac perseveranter hoc agat, quis ignorat?* Idem Augustinus deinde cap. 33. dicens, quod omnia mens Angelica simul potest, quæ singillatim per ordinem connexarum causarum sermo distinguit, asserit solum, quod mens Angelica potest simul cognoscere ea omnia, quæ nos, dum de iis loquimur, distinguimus ut facta singillatim sex diebus iuxta ordinem causarum connexarum. Sed quæ fuerit doctrina Augustini circa sex dies, quibus in Genesi narratur mundus conditus, & ordinatus, & circa cognitionem angelorum de illis divinis operibus, magis explicabimus infra, cum qu. 222. agemus de opere sex dierum.

12. Ad 2. nego maiorem. Angelus potest quidem producere seorsim, & successivè actus adæquatos singulis speciebus, quas habet, sed nego, quod potest simul producere, & habere actus adæquatos omnibus speciebus, quas habet simul. Cum enim maior virtus requiratur ad illos actus producendos simul, quam ad producendos successivè, malè ex eo, quod possit producere successivè, infertur, quod possit producere simul, sicut, ex eo, quod aliquis possit elevari singula pondera successivè, malè infertur, quod possit illa simul elevari. Neque enim ex eo, quod aliquis possit producere effectum, qui requirat minorem virtutem, sequitur, quod possit producere effectum, qui requirat maiorem virtutem.

13. Ad 3. Posito, quod intellectus Angelicus possit simul perfectè cognoscere omnia, quæ potest seorsim, & successivè cognoscere, satis probabiliter docet Durandus, quod necessariò, & de facto illa cognoscat, ac proinde quod semper, ac necessariò habeat cognitionem adæquatam omnibus suis speciebus. Ratio est, quia cum Angelus sit intellectus perfectus, ad eius perfectionem spectat, ut semper, ac necessariò habeat totam perfectionem intelligendi in actu secundo, quam potest simul habere, ac proinde quod talis perfecta cognitio non sit Angelo voluntaria, & libera, sed naturalis. At quia, ut diximus num. 5. & 6. intellectus finitus debet plura posse perfectè cognoscere successivè, ac seorsim, quam simul, debet angelus posse se liberè, & voluntariè determinare ad utendum modo his, modo illis speciebus, & ad perfectè

cognoscenda modo hæc, modo illa objecta, sicut ex proportionali ratione debet posse se determinare ad occupandum modo hunc locum, modo illum.

14. Quæri potest, utrum angelus sicut non solum potest liberè se determinare ad essendum in hoc, vel in illo loco, sed etiam potest se determinare ad essendum in loco adæquato, vel inadæquato, ac minori, & minori in infinitum, & etiam in puncto, ut diximus quæst. 141. sic non solum possit se determinare ad hunc, vel illum cumulum cognitionum ordinarum, quæ constituent vnam cognitionem adæquatam suæ virtuti cognoscitivæ, sed etiam possit se determinare ad cumulum constituentem cognitionem inadæquatam eidem suæ potentiae cognoscitivæ, ita ut posset hic, & nunc habere cognitionem perfectiorem, si vellet.

15. Respondeo probabilius esse, quod angelus sit determinatus ad semper habendam cognitionem adæquatam suæ potentiae cognoscitivæ, ac solum sit liber ad hanc, vel illam, circa hæc, vel illa objecta, proportionaliter, ac in sententia multorum, quos retuli dicta quæst. 141. est semper determinatus ad occupandum locum adæquatam, & solum est liber ad occupandum hunc, vel illum locum adæquatam. Ratio est, quia intellectus Angelicus naturaliter appetit intelligere, ac scire, quantum potest, & intelligendo non defatigatur, sicut anima nostra, dum est unita corpori defatigatur propter connexionem intellectus cum actibus materialibus imaginationis, ac sensuum, quæ potentia vtpotè materiales, operando defatigantur, læduntur, & etiam corrumpuntur: ergo intellectus angelicus, cum sit potentia naturalis, debet esse determinatus ad cognoscendum quantum potest: ac proinde voluntas debet esse determinata ad volendum, ut intellectus angeli cognoscat quantum potest, ac solum debet esse libera ad illum applicandum his, vel illis objectis cognoscendis per modum vnius.

16. Dices: Angelus potest se determinare ad essendum in loco, tum adæquato, tum inadæquato: ergo potest se determinare ad habendam cognitionem, tum adæquatam, tum inadæquatam.

Respondeo, negando consequentiam. Disparitas est, quia finis angeli est intelligere, at finis angeli non est esse in loco; sed angelus debet esse determinatus ad habendum suum finem, quantum potest, non autem ad habendum quantum potest ea, quæ non sunt finis: ergo.

QVÆSTIO CLXI.

Utrum Angelus cognoscat, discurrendo?

S. Th. qu. 58. artic. 3.

1. **V**idetur vera sententia Scoti, & Gregorij, quos refert Vasquez 1, 2. disp. 222. capite